COMMISSARIAAT VOOR DE MEDIA

Hoge Naarderweg 78 | 1217 AH Hilversum |
Postbus 1426 | 1200 BK Hilversum | cvdm@cvdm.nl | www.cvdm.nl |
T 035 773 77 00 | F 035 773 77 99 |

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de heer drs. A. Slob
Postbus 16375
2500 BJ S-GRAVENHAGE

Datum	Onderwerp		
29 oktober 2021	Advies begrotingen RPO en RPMI's 2022		
Uw kenmerk	**Ons kenmerk**	**Contactpersoon**	**Doorkiesnummer**
	891661 / 891662		+31 35 773

Geachte heer Slob,

1. In deze brief treft u de opmerkingen aan van het Commissariaat voor de Media op de begroting van de stichting Regionale Publieke Omroep (hierna: RPO) en de individuele begrotingen van de dertien regionale publieke media-instellingen (hierna: RPMI's) voor het jaar 2022.

2. Omdat de begrotingen van de RPO en de RPMI's op grond van de Mediawet 2008 deels verschillende elementen dienen te bevatten, zijn de opmerkingen over de begrotingen van de RPO enerzijds en de RPMI's anderzijds gesplitst weergegeven.

A. Algemeen

Concessiebeleidsplan 2017-2025 "Liefde voor de regio"

3. Het Concessiebeleidsplan 2017-2025 "Liefde voor de regio" (CBP) is in 2021 tussentijds geëvalueerd. De resultaten van de evaluatie – die vooralsnog niet openbaar gemaakt zijn – worden momenteel door de RPO verwerkt in een verdieping van het Concessiebeleidsplan voor de periode 2022-2025. Het Commissariaat zal op verzoek van uw departement later dit jaar adviseren over deze verdieping.

Samenwerking

4. Een belangrijke ontwikkeling bij de RPMI's betreft de samenwerking tussen de landelijke, regionale en lokale publieke omroepen. Deze samenwerking is al langer gaande en het Commissariaat is hier, zoals wij ook vorig jaar al aangaven, in algemene zin positief over.

5. Zo wordt op landelijk niveau steeds meer media-aanbod van de regionale omroepen via aanbodkanalen van de NPO verspreid. Ook hebben de NOS, de RPO en de Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO) een gezamenlijk project gestart waarbij journalisten geplaatst worden bij verschillende regionale en lokale omroepen in het land. Daarnaast komt het voor dat regionale omroepen via bijvoorbeeld deelname aan samenwerkingsverbanden meedingen bij aanwijzingen van lokale omroepen. Voorkomen moet wel worden dat landelijke omroepen en RPMI's een te ver gaande programmatische invloed krijgen bij lokale publieke omroepen.

Bekostiging

6. Een aantal regionale PMI's pleit voor het realiseren van een basisvoorziening bovenop het huidige bekostigingsmodel op basis van het inwoneraantal van de provincie, die alle regionale omroepen in staat stelt om op een basisniveau hun mediawettelijke taken uit te voeren. Ook de RPO zelf vroeg in juni van dit jaar om een extra investering van het volgende kabinet om deze basisvoorziening mogelijk te maken. Het Commissariaat zal hierover adviseren als de RPO er voor kiest om dit in de verdieping van het CBP voor de periode 2022-2025 verder uit te werken.

7. Een aantal RPMI's benoemt het risico van langjarige druk op de begroting vanwege de verwachting dat de personeelskosten, uit hoofde van CAO-stijgingen, sneller gaan stijgen dan de indexering van overheidsbijdrage.

8. Door een wijziging in de Mediawet wordt vanaf 2022 gewerkt met bijstelling van het budget aan de hand van een consumentenprijsindex (CPI) zoals deze in het voorjaar van het betreffende jaar bekend wordt gemaakt. Uw departement houdt in de bekostigingsbeschikking 2022 voor de RPO en RPMI's alleen rekening met de CPI correctie 2021. De CPI 2022 zal bekend worden en uitbetaald worden rond de Voorjaarsnota 2022.

Herbezinning op het systeem

9. Het Commissariaat constateert een aantal ontwikkelingen dat volgens ons noopt tot een meer fundamentele herbezinning van de inrichting van de publieke omroepen, in het bijzonder de regionale en de lokale publieke omroepen. Er vindt steeds meer gesubsidieerde samenwerking plaats tussen de drie verschillende lagen (landelijk, regionaal en lokaal) om de journalistieke kwaliteit op regionaal en met name lokaal niveau te verbeteren. Tegelijkertijd blijkt uit het driejaarlijks onderzoek van het Commissariaat naar de bekostiging van de lokale publieke omroepen telkens dat bij een aanzienlijk deel van de lokale omroepen sprake is van een ontoereikende bekostiging. En pleit een aantal RPMI's zoals onder randnummer 6 beschreven voor een basisvoorziening bovenop het huidige bekostigingsmodel. Daarnaast dingen regionale omroepen in enkele gevallen zoals ook onder randnummer 6 al beschreven via samenwerkingen mee naar een aanwijzing als lokale omroep. Tenslotte vormen lokale omroepen streekomroepen, daar waar ook regionale omroepen zich veelal op de verschillende regio's in hun verzorgingsgebied richten.

Activiteitenplannen

10. De coördinerende rol van de RPO heeft ertoe geleid dat de activiteitenplannen van de individuele RPMI's hetzelfde stramien hanteren, namelijk: *media-aanbod-bereik-distributie-innovatie-samenwerking en organisatie*. Door de eenduidige opzet van de activiteitenplannen zijn de individuele RPMI's, net als vorig jaar, onderling goed vergelijkbaar. Het gebruik van model II uit de Regeling financiële verantwoording regionale publieke media-instellingen en RPO 2021, geeft inzicht in de herkomst van begrote baten en lasten van de publieke media-instelling. Wij werken dit verderop in dit advies verder uit.

Bereikcijfers

11. Het Commissariaat heeft al eerder opgemerkt dat de RPO voor het meten van het bereik van de RPMI's, anders dan de NPO die uitgaat van de SKO-bereikcijfers, werkt met Motivaction. Dit betreft bereiksonderzoek dat op verzoek van de RPMI's zelf wordt uitgevoerd.

12. In de begroting van de RPO wordt een gemiddeld *jaarbereik* aangegeven van 80% voor online, TV en radio gezamenlijk. Uit de bereikcijfers van SKO blijkt een dagbereik van de 13 regionale TV zenders op basis van 6 jaar en ouder van 9,8%. Uit de bereikcijfers van NLO blijkt een dagbereik van de 13 regionale radiozenders op basis van 10 jaar en ouder van 6,7%. Waarbij we opmerken dat het bereik met name voor de leeftijdsgroep 50+ relatief hoog is. Het bereik van jongeren blijft daarmee een belangrijk aandachtspunt.

B. Opmerkingen bij de begroting van de RPO

Concessiebeleidsplan en prestatieovereenkomst

13. In 2022 begint de tweede planperiode (2022-2025) waarin de concessie van de RPO wordt uitgevoerd. Zoals in randnummer 3 aangegeven werken de RPO en de regionale omroepen op basis van de tussentijdse evaluatie van het CBP aan de verdieping van het CBP voor de tweede planperiode en daaropvolgende jaren. Een monitoringssysteem ten behoeve van de verantwoording over de naleving van de prestatieafspraken in het jaarverslag van de RPO wordt ontwikkeld.

~~14.~~ Als gevolg van de gesloten prestatieovereenkomst en de uitkomsten van de evaluatie van het concessiebeleidsplan dient de RPO nieuwe werkzaamheden voor de uitvoering van de wettelijke taken op te zetten. Hieruit vloeien tal van werkzaamheden rond monitoren, meten, onderzoek, rapporteren en verantwoorden voort. De RPO heeft voor deze werkzaamheden van structurele aard een verzoek om additioneel budget ingediend bij OCW.

Wettelijke eisen begroting

15. Het Commissariaat heeft de begroting van de RPO binnen de wettelijke termijn ontvangen. Door het op de website publiceren van de begroting heeft de RPO bovendien voldaan aan de wettelijke verplichting om te begroting openbaar te maken.

16. Op grond van artikel 2.169a lid 2 van de Mediawet 2008 dient de begroting van de RPO in ieder geval te bevatten:
    a. een beschrijving van de wijze waarop door de RPO en de regionale publieke media-instellingen invulling wordt gegeven aan het voorgenomen media-aanbod op de verschillende aanbodkanalen, met in achtneming van het bepaalde bij of krachtens deze wet;
    b. een overzicht van aard en aantal van de aanbodkanalen;
    c. de financiële middelen die voor het volgende kalenderjaar nodig zijn om de voornemens met betrekking tot de regionale publieke mediadienst te verwezenlijken en een raming voor de daarop volgende vier jaar;
    d. een toelichting op de onderscheiden onderdelen en begrotingsposten, en;
    e. een beschrijving van de samenwerking met de landelijke en lokale publieke media-instellingen en anderen.

<u>Voorgenomen media-aanbod</u>

17. In het geplande media-aanbod staat het brengen van onafhankelijk en toegankelijk nieuws door middel van betrouwbare journalistiek centraal. Het brengen van onafhankelijk en voor iedereen toegankelijk nieuws is een prominent onderdeel van de publieke taak en verantwoordelijkheid van een regionale omroep. Met betrouwbare journalistieke verhalen zorgt de publieke omroep ervoor dat het publiek zich goed kan informeren. Dat dit van groot belang is, is opnieuw bewezen tijdens de coronacrisis. Uit onderzoek van onderzoeksbureau Motivaction blijkt dat voor bijna 40% van de bevolking de regionale omroep de (aller)belangrijkste bron voor het nieuws rond het coronavirus uit de eigen (directe) omgeving is. Kwalitatief onafhankelijke nieuwsvoorziening kan daarnaast ook een antwoord zijn op nepnieuws en desinformatie.

<u>Overzicht aard en aantal aanbodkanalen</u>

18. De RPO vraagt het aanbodkanaal Overuit van RTV Oost te beëindigen. Nadat uw departement de goedkeuringsprocedure voor de beëindiging van dit aanbodkanaal in gang heeft gezet, zal het Commissariaat u hierover adviseren.

<u>Financiële middelen en toelichting</u>

19. De RPO heeft een sluitende begroting ingediend voor haar werkzaamheden in 2022. De begroting bestaat uit twee delen, te weten een bijdrage van het ministerie van € 856.048 en daarnaast een bijdrage van de gezamenlijke RPMI's van € 289.763. De RPO heeft in de begroting 2022 conform voorgaande jaren en in overeenstemming met uw departement een correctie op de CPI 2021 meegenomen. Deze correctie van de CPI

heeft, conform het baten en lastenstelsel, betrekking op 2021 en zal zodoende in 2021 worden verantwoord.

20. De Raad van Toezicht (hierna: RvT) heeft invulling gegeven aan de wens van het ministerie van OCW om de omvang van de RvT terug te brengen van 5 naar 3 leden. Daarnaast gelden vanaf 2021 op grond van de WNT nieuwe maxima voor de RPO en RPMI's waardoor de beloning van bestuurders met inachtneming van het overgangsrecht naar beneden is bijgesteld.

21. De RPO heeft in zijn activiteitenplan voor 2022 maatregelen opgenomen die de doelmatige inzet van middelen bij de RPO en de individuele RPMI's moet bevorderen. Het Commissariaat acht het belangrijk dat de RPO en de RPMI's gezamenlijk doelstellingen en een tijdpad aan deze maatregelen koppelen.

Toelichting op de onderscheiden onderdelen en begrotingsposten en samenwerking

22. Het innovatieplatform GROE&I wordt vanuit de Subsidieregeling samenwerking en innovatie RPMI's, die sinds 1 april 2019 door uw departement is opengesteld, gestimuleerd. Ook in 2021 wordt het platform GROE&I, inmiddels onder de naam Regiogroei, verder uitgebouwd. In 2021 nemen tien regionale omroepen hieraan deel, één meer dan in 2020. Omroep Brabant, Omroep Flevoland en NH hebben ervoor gekozen om innovatie vooralsnog zelfstandig te realiseren.

23. Het is van groot belang dat Regiogroei tegen het aflopen van de subsidietermijn volledig op eigen benen staat. Om die reden neemt de bijdrage van de omroepen in de loop der jaren toe. In 2021 is een begin gemaakt met het consolideren van alle individuele contracten, met als doel synergie en maximaal inkoopvoordeel. In 2022 heeft Regiogroei totaalcontracten met alle hoofdleveranciers. Op deze wijze kan de begroting van Regiogroei vanaf 2024 volledig door de omroepen zelf gedekt worden.

24. Zoals aangegeven onder randnummer 10 heeft de coördinerende rol van de RPO ertoe geleid dat de activiteitenplannen van de individuele RPMI's hetzelfde stramien hanteren, namelijk: *media-aanbod-bereik-distributie-innovatie-samenwerking en organisatie*. Een enkele omroep voegt daar nog een hoofdstuk 'commercie' aan toe. Het gebruik van model II uit de Regeling financiële verantwoording regionale publieke media-instellingen en RPO 2021 geeft inzicht in de herkomst van begrote baten en lasten van de publieke media-instelling. De toelichting op de begrote baten en lasten geeft echter nog onvoldoende inzicht, vooral voor wat betreft de koppeling tussen de activiteitenplannen en de middelen. Niet toegelicht wordt hoeveel geld wordt ingezet voor wat de regionale omroepen willen bereiken zoals beschreven in het activiteitenplan.

25. We zien dat individuele omroepen verschillend omgaan met de toelichting op de begrote baten en lasten. Het Commissariaat adviseert om de RPO een coördinerende rol te laten spelen gericht op een eenduidige opzet van de toelichting inclusief koppeling tussen doelen en middelen - mede vanuit het oogpunt van het bevorderen van de doelmatigheid.

C. Opmerkingen bij de bekostigingsaanvragen van de RPMI's

Algemeen

26. Het effect van Covid op de bekostigingsaanvragen is beperkt. Enerzijds is gebleken dat RPMI's voldoende wendbaar zijn om afgelaste evenementen te vervangen door alternatieve programmering en anderzijds dat de hierdoor wegvallende reclame-inkomsten slechts een fractie van de kosten van de alternatieve programmering zijn.

27. Op grond van artikel 2.170 lid 4 van de Mediawet 2008 dienen de begrotingen van de RPMI's te zijn afgestemd op de begroting van de RPO over dezelfde periode. De RPMI's hebben een totale bekostiging aangevraagd van € 152.990.326, inclusief de correctie van de CPI 2021 ad € 538.855. In de begroting 2022 van de RPMI's is daarnaast rekening gehouden met een eigen raming CPI 2022 van 1,5%.

Verplichte onderdelen begrotingen RPMI's

28. De begrotingen van de RPMI's dienen op grond van artikel 9b van de Mediaregeling in elk geval de volgende onderdelen te bevatten:
    a. een beschrijving van de wijze waarop door de regionale publieke media-instelling invulling wordt gegeven aan het voorgenomen media-aanbod;
    b. een raming van de financiële middelen die voor het volgend kalenderjaar nodig zijn om het voorgenomen media-aanbod te verwezenlijken en een raming voor de daarop volgende vier jaar;
    c. een toelichting op de onderscheiden onderdelen en begrotingsposten;
    d. een beschrijving van de samenwerking met landelijke en lokale publieke media-instellingen en anderen; en
    e. een toelichting op voorgenomen investeringen, leningen of onttrekkingen van reserves.

29. Niet alle verplichte onderdelen zijn door alle RPMI's opgenomen. Een investeringsbegroting ontbreekt bij RTV Noord. Dit is in voorgaande jaren niet gesignaleerd; RTV Noord heeft bevestigd met ingang van de begroting 2023 een investeringsbegroting op te nemen.

30. De begrotingen van de regionale omroepen zijn positief of sluitend. Uitzondering is Omroep Zeeland, die voornemens is het begrote tekort van € 150.000 te dekken uit de reserve voor media-aanbod.

Individueel per RPMI

31. Stichting Samenwerkende Publieke Omroepen Midden Nederland (SSPOMN) geeft aan dat de administraties van SSPOMN en Omroep Utrecht Stichting (OUS) vanaf 2021 gescheiden worden gevoerd. Het commissariaat heeft de begroting en bekostigingsaanvraag voor 2022 voor de - correcte - juridische entiteit SSPOMN ontvangen.

32. Bij L1 is de door de raad van commissarissen in 2020 benoemde bestuurder per 9 juli 2021 teruggetreden. De leden van de raad van commissarissen hebben per 1 augustus 2021 hun functie neergelegd, met uitzondering van de door de Ondernemerskamer toegevoegde tijdelijk commissaris. De laatste maanden van 2021 zullen daarom bestuurlijk in het teken staan van werving van nieuwe leden van de raad van commissarissen, het werven van een nieuwe bestuurder, de afronding van het enquête-onderzoek en het op orde brengen van de interne organisatie. Bij het opstellen van de begroting 2022 is als uitgangspunt gehanteerd dat er geen belangrijke organisatiekosten gemaakt hoeven te worden. Ultimo 2021 wordt door de uitkomst van het enquête-onderzoek door de Ondernemingskamer duidelijk of dit realistisch is of dat de interne organisatie verder verbeterd moet worden.

D. Tenslotte

33. Zoals in het bovenstaande aangegeven werkt de RPO momenteel aan een verdieping van het CBP voor de periode 2022-2025. Na ontvangst van uw verzoek daartoe zullen wij een advies over deze uitwerking uitbrengen.

Hoogachtend,
COMMISSARIAAT VOOR DE MEDIA,

drs. Renate Eringa-Wensing
Voorzitter